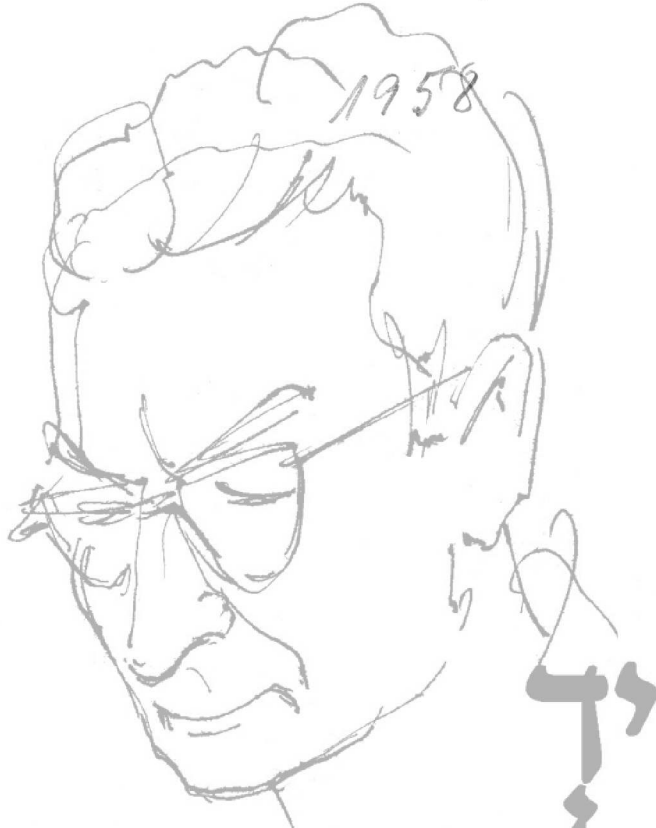

גנזך יד למורשת חיים חזן	
1.2	סימן
1:124	תיק

ג'פ"ו ש"ת

1958

יד
למורשת
חיים חזן

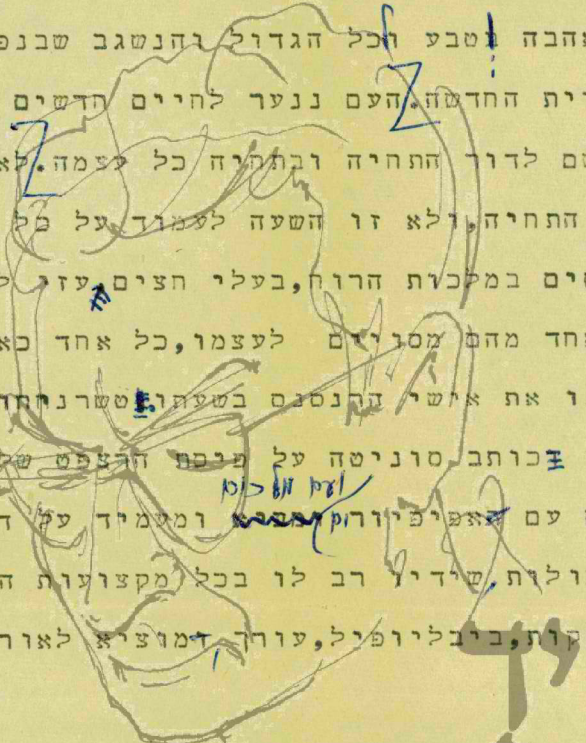
כל הזכויות שמורות

2

ספרות ישראל (יפה. איני תובע) עלבוננו של ביאליק שאינו צריך לכך, ולא את עלבוננו של הספרות העברית שאינה צריכה לכך. תובע אני את עלבוננו של בעל דברנו זה, שכולנו חייבים בכבודו וכולנו חרדים לכבודו, עלבוננו של האזרח העברי, שבלאו הכי דרכיו נלוזים כיום בספרות העברית, ועל הכל עלבונה של האמת כמות שהיא.

א/א

תסלחו, רבותי, שסרתי הצידה ונמשכתי בדברים יתר על המידה, והם דבר לצורך השעה. עכשיו נחזור לענייננו. לא המתינה הספרות העברית שלוש וארבע שנים מיום שעלה ביאליק וכבר נתגלו שטרניחובסקי ויעקב כהן, ולשנים עוד מועטות, והנה שניאור בתפארתו וגבורתו, ופתחו ואמרו כולם יחד, הבכור בכורתנו והצעיר כצעירותו, שירה שירה אדירה, גבוהה, תלולה, מה שלא אמר עם ישראל מאז ומעולם, שיר היחיד, לזיו העולם, לחמדת חיים, לאהבה! טבע הכל הגדול והנשגב שבנפש האדם. אז נוצר הסגנון הגדול של השירה העברית החדשה. העם ננער לחיים חדשים והם דור התחיה בישראל. ויש לספרות העברית יד ושם לדור התחיה ובתחיה כל עצמה. לא זו השעה לעמוד על אותה תכונה מרובה של דור התחיה, ולא זו השעה לעמוד על כל משוררי הדור וסופריו, ככולם עזים הם, תקיפים, שליטים במלכות הרוח, בעלי חצים עזים לב ומרי נפש, אנשי הזון, אנשי מעשה רבי-פעלים. כל אחד מהם מסווג לעצמו, כל אחד כארי שבחבורה, חד נדוד, ויש מהם, שהם מזכירים לנו את אנשי הנסנס בשעתו, שטרניחובסקי כרופא איטלקי במאה השש עשרה, שיושב לו בכותב סוניה על מנפת הרצפת שלפניו. שניאור כפניולטו צ'יליני שנסרד במריבה עם אפיפיורוק ומעמיד על דעתו ועל רצונו, ביאליק כהומניסטאן, איש האשכולות, שידיו רב לו בכל מקצועות התרבות; פייטן, מבקר, מדקדק, פרשן, מתרגם, חוקר עתיקות, ביבליופיל, עורך דמוציא לאור, מדפיס, עסקן צבורי וכו' וכו'.

למוד שיה הלים הזה

הספרות העברית גדלה והלכה, העמיקה והרחיבה, נחלקה לקולות וזכנות-קול, מנדלי משל בכיפה ויצר, כמאמר ביאליק, את הנוסחה האחד העם פסק הלכות, ברדיצ'בסקי תבע שינוי ערכין, נשא דברו על סתירה ובנין, הספר והחיים, עם וארץ, ברנר לבט, כאב, כפר, אבד עצות, נתיאש ונלחם ברוח נפש. שטרניחובסקי שרף על אפולו, על ברוך ממגנצה, מחזיונות נביא השקר, שניאור חבק זרועות עולם, משך אחריו בחבלי קסם את הכרך הגדול, העולם הגדול ופרחוק, בראת איזו גלריה של דיוקנאות מופלאות, שפע של יצירה, עצמה רוחנית, חרוצה, רצופה, איתנה. מה שעשה מנדלי בפרוזה העברית ואחד העם בפובליציסטיקה עשה ביאליק בספרות העברית. הוא היה שלישי להם, שלישי במנין ושווה במעלה. ואולי יותר מהם נתלבש בידו ברוח עמנו ומעשה כל הרור ההוא, ואולי יותר ממה שקיבל העם מהם, ולא מהם בלבד, מברדיצ'בסקי, ברנר וכו', קיבל העם מביאליק. והוא, ביחוד, שזכה ליתן רוח בעם 88888 ולעשות פנים לדור. ממנו ובו נעשתה השירה העברית מה שנעשתה, נתברכה באותן מידות שהיו הן נוהגות בה: פאקוס של אמת, גברות, אקטיביות, כובד-ראש, העזה, כוח, אהבה, אהבה. שאף על פי, כל אחד מבני החבורה עולם בפני עצמו, וכל אחד נתייחד בתוך שלו, היתה רוחו של ביאליק מרחפת על פני כולם ודמות דיוקנו מנצחת לפניהם.

אולם, לא משורר היה ביאליק, והספרות העברית לא ספרות בלבד היתה לו. לא שיר וסיפור - מעשה בעלמא, משחק לשון וסטיליזציה וכיוצא בזה, ציצים ופרחים של נדוד, קריכה

-4-6

חבריו לספרות וגאליים דברים שאמר להם ולא העליקם • "אתה המשורר הי הודי שלי

התפלל לבי כל ימי", כתב ליעקב כהן • ולשניאור כתב בזה הלשון: "בן נשרי, מחמדי

צבת-עיני, מרגלית טובה שלי, שניאורני הביבי! אי אפשר לקרוא דברים אלה עד היום

בלא רעד שבלב. אהבה רבה שפך על ~~העמדה~~ ^{למורשת} על כל שאר סופרי ישראל שבא

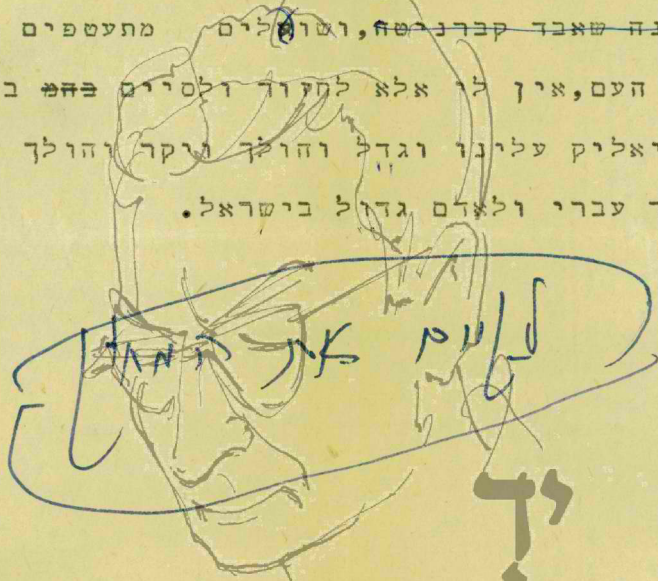
אתם במגע כלשהו, ואין צריך לומר, אהבה גדולה ששפך על הלשון העברית, שלא זו

ממנה עד שאמר עליה: "אמנו הזקנה, נחמתנו יחידה בענייננו ובצרתנו!"

112284

הייתה סדרה של ספרים... שיקע בהם, בכתבי יד, ניצוצות ניצוצות וגושים גושים, ולא נודע כי בא אל קרבם.
אמרתי לכם מעט מן המעט שיש בלבי. לא דיברתי על העיקר. על שירתו. לכל הפחות,
מבקש הייתי לדבר על שירים אחדים שלו, שהם ציוני דרך בתולדות חייו הפנימיים:
"ערבית", "על סף בית המדרש", "חוזה לך ברה", "לפני ארון הספרים", "צנח לו זלזל",
ו"הבריכה" ו"זוהר" עם מוטיב השניות שבהם.

אולם הדברים ארוכים, והשעה קצרה. עת לסיים. עכשיו במצב זה של הספרות העברית, היא
כמות הוא 88888, קטנות, תככים, גניבת דעת, אחיזת עין, ואנשים נוטלים גדולה
על ידי צביעות וחנופה וכיוצא בזה, ^{בזכום} אין לספרות העברית מנהיג וגדול הדור, והספרות
העברית מטרפת כספיה שאבד קברניטה, ושואלים מתעספים בעורות של אריות, וכאריות
תמ בעיניהם, וכן בעיני העם, אין לה אלא לחזור ולסיים בהם במה שפתחתי:
משנה לשנה מתברר ביאליק עלינו וגדל והולך ויקר והולך וכבר נעשה לנו כסמל,
קפוס ודוגמה למשורר עברי ולאדם גדול בישראל.

5

יד
למורשת
חיים הזז

©
כל הזכויות שמורות

הזו על ביאליק

ארכיון חזו
1:127

מתוך הרצאת ה. הזו בבית ביאליק במלאת כ"ד שנה לפטירת המשורר אנו מביאים את הדברים הבאים:

משורר לאומי גדול, כל שהוא מתרחק מבני דורו מתגלה והולך ומתברר רר והולך, וסוף נכנס להיקף הגדול של הכרת האומה, לכבשונה של ההנהגה עם כל שמתרחק מן המשורר בדורו מבין אותו יותר, מוקירו ומעריצו יותר, כאילו נתפתח ובגר העם במרוצת הזמן והרחיבה דעתו והעמיקה בינתו. והוא הדין בביאליק. הזמן שוקד על תקנתו. זו לנו הפעם העשרים וארבע שנים שאנו מתייחדים עם זכרו, ומשנה לשנה הוא מתברר עלינו וגדל והולך ויקר והולך, וכבר נעשה לנו כסמל, דפוס ודוגמה למשורר עברי ולאדם גדול בישראל.

איני תובע בזה את עלבונו של ביאליק שאינו צריך לכך, ולא את עלבונה של הספרות העברית שאינה צריכה לכך. תובע אני בזה את עלבונו של בעל דברנו זה, שכולנו חייבים בכבודו וכולנו חרדים לכבודו, עלבונו של האזרח העברי, שבלאו הכי דרכיו נלוו זהו כיום בספרות העברית, ועל הכל עלבונה של האמת כמות שהיא.

תסלחו רבותי, ספרתי הצידה ונמתי שכתתי בדברים יתר על המידה, והם דבר לצורך השעה. עכשיו נחזור לעניינינו.

לא המתינה הספרות העברית שלוש וארבע שנים מיום שעלה ביאליק, וכבר נתגלו טעויותיו וחסרונותיו ויעקב כהן ולשנים עוד מועטות, והנה שניאור בתפארתו וגבורתו, ופתחו ואמרו כולם יחד — הבכור כבכורתו והצעיר כצעיר לתו — שירה. שירה אדירה, גבוהה, תלולה, מה שלא אמר עמי ישראל מאז ומעולם. שיר היחיד, לזו העולם, לחם דת וציון לאהבה וטבע ולכל הגדול והנשגב שבנפש האדם.

העם ננצר לחיים חדשים וקם דור התחיה בישראל. ויש לספרות העברית רית יד ושם לדור התחיה ובתחיה פל עצמה.

לא זו השעה לעמוד על אותה תכונה מרובה של דור התחיה, ולא זו השעה לעמוד על כל משוררי הדור וסופרי דורו. כולם עוים הם, חקפים, שליטים במלכות הרוח, בעלי הציג, עזיז לב ומרי נפש, אנשי חזון, אנשי מעשה רבני פעלים. כל אחד מהם מסויים לעצמו, כל אחד כאחי שבחבורה, חד בדרא ויש מהם, שהם מזכירים לנו את אישי הרנר סנס בשעתו. טשרניחובסקי כרופא איי טלקי במאה השש עשרה, שיושב לו כתב שובינה ועל פיסת הרצפט שלפי ניו. שניאור כנבנינוסו צ'ליני, שנטרד במריבה עם האפיפיורים ועם מלכים ומעמיד על דעתו ועל רצונו. ביאליק כהומאניסטן, איש האשכולות, שיר דיו רב לו בכל מקצועות התרבות: פייטן, מדקדק, פרשן, מתרגם, חוקר עתיקות, ביבליופיל, עורך ומוציא לאור, מדפיס, עסקן ציבורי וכו' וכו'. מה שעשה מנדלי בפרוזה העברית ואחד העם בפובליציסטיקה, עשה ביאליק ליק בשירה העברית. הוא היה שליטי להם במנין ושווה במעלה. ואולי יותר ממה שקבל העם מהם, ולא מהם בלבד, מברדיצ'בסקי, ברנר וכו', קיבל העם מביאליק. והוא, הוא ביחוד, שזכה ליתן רוח בעם ולעשות פנים לדור. ממנו ובו נעשתה השירה העברית מה שנעשתה.

עד שלא בא ביאליק, היתה השיירה העברית דלה ועלובה, ענייה ממעט, מרגש נאמן, מדמיון היוצר, כל עצמה קינים, הגה והי, בכיית אנשים יהודים מלומדה, השתכפוש של שוא, שגורה ותורה ולעושה כפי הנמשות מעין, ציון משאת נפשי אהובתי, משורר שיר וכו' וכו'. חרזנות, מליצה נבר בה, לא קול לה ולא צליל, כמטבע המזוייפת, שלטה בכל, קליפור מלים, לשון שהיא תכלית לעצמה.

משבא ביאליק, בטלה כל אותה מהות מה של ריק וגולדה השירה העברית החדשה. שירו הראשון, "אל הציפור", זו תעודת לידה של השירה העברית החדשה. מכאן ואילך התקילה השירה העברית נגלית עלינו בקולו הצלול של ביאליק. כבליסטראות כבדות נטפו שירי רים אלו אחר אלו בכל מקומות מושבותיהם של ישראל. כל שיר ושיר האיר לנו את לילנו בקולות וברקים, הבהיק, הסעיר, הרנין והצהיל את הלב.

ותמה אני על אחד מגדולי המדינה, שמכל הספרות העברית לא עשונו בו רושם בימי נעוריו אלא ספר התנ"ך ו"אהבת ציון" למאפו. היתכן? וביאליק ליק היכן הוא? וכל הספרות העברית של הדור היכן היא? יכול הטיל ביאליק סערה בכל הלבבות ובלבו של אותו נער לא הטיל? כל הגלויות נודעו וואו תו נער בלבד לא נע ולא זע. לא אי אפשר, אין זה מתקבל על הדעת. אותו נער עברי נלהב היה, ולבו פתוח לכל קול ובת"קול שניסרה בחלל עולמנו. לא בכוח סיפוריו של טולסטוי והאפור לוגיה של סוקראטס עלה הנער לארץ ישראל, אלא בכוח שירתו של ביאליק ובכוחה של כל הספרות העברית בימים ההם. מגילת היוחסין של ארץ ישראל החדשה של העליה השנייה, של ישוב ארץ ישראל, העבודה העברית וכל הכבוד בזה, היא הספרות העברית. עכ

ארכיון חזו
1:127
[עמ' 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100]

תערך פגישה נוספת. בחוגי המפלגות השונות שורה
אמש הדעה, כי נראים סיכויים לסיום מהיר של המשבר.

אתמול בתל-אביב, הוחלט לדחות את
הצעות הפשרה שהועלו ביומיים האחרונים
עלידי אישים שונים כ,חסרות
בסיס למשאומתן". לדעת הנהלת
המפלגה, על הממשלה לבטל את הח-
לטותיה בעניני הרישום ואת הנהיות
שר הפנים בענין זה כדי ליצור תנ-
אים נאותים לחיסול המשבר.

החלטה זו, מתייחסת, למעשה, גם
להצעת הפשרה של שר המשפטים
פנחס רוזן, שלפיה יוכל כל תושב
ישראלי להשיב במרשם התושבים על
אחת משתי שאלות אלטרנטיביות.

בינתיים נודע לסופר "דבר",
כי שפירא הציע הצעת פשרה,
שלפיה יוחזר ה"סטטוס קוו"
בענין הרישום ויחד עם זאת
תוקם ועדה ציבורית בהשתת-
פות רבנים ואנשי רוח שתרון
בבעיה בכך היקפה. לא נודע,
אם כבר נערך דיון כלשהו על
הצעה זו.

בישיבת הנהלת המפלגה הדתית
לאומית עם הסיעה בכנסת, שהיתה

ד"ר מ. פליקסברודט

כלי עבודה והספקה טכנית בע"מ

1933

25

1958

שנה

המרכז לכלי עבודה ופלדות

מטיב מעולה

סוכנים של

The English Steel Corporation Ltd.

חיפה, 11 ליולי 1958 הנאמנים 15 ת. ד. 1483, טל. 2431.

למורשת
"אמקור" מודלים חדשים עם מוטור החל מ-798 ל"י הגיעו!

למסירה מידית - תשלומים נוחים
מכונות כביסה • מיקסרים • רדיו פטיפונים ועוד...
רדיו "גאוקה" רח' גאוקה 51 פנת אלנבי, תל-אביב.

כל הזכויות שמורות
לתשומת לב הצרכנים ועקרות בית!
דרשו קסמים מלוחים אך ורק בכל סוגי אריזות

ביגל את ביגל

זההרו בהקוי תוצרת דומה בלתי ארוזה

עיתון ישראלי

משורר לאומי גדול, כל שהוא מתרחק מבני דורו מתגלה והולך ומתברר והולך, וסוף נכנס להיקף הגדול של הכרת האומה, לכבשונה של האומה. והעם, כל שמתרחק מן המשורר בדורו, מבין אותו יותר, מוקירו ומעריצו יותר, כאילו נתפתח ובגר העם במרוצת הזמן והרחיבה דעתו והעמיקה בינתו. והוא הדין בביאליק. הזמן שוקד על תקנתו. זו לנו הפעם העשרים וארבע שאנו מתייחדים עם זכרו, ומשנה לשנה הוא מתברר ~~עלינו~~, וגדל והולך ויקר והולך, וכבר נעשה לנו ~~דפוס~~ דפוס ודוגמא למשורר עברי ולאדם גדול בישראל.

עד שלא בא ביאליק, היתה השירה העברית דלה ועלובה, ענייה ממעש, מרגש נאמן, מדמיון היוצר. כל עצמה קינים, הגה והי, בכיית אנשים יהודים מלומדה, השתפכות של שווא, שגורה ותדירה ולעוסה בפז הנמושות, מעין "ציון משאח נפשי אהובתי, משושי" וכו' וכו'. חרזנות, מליצה נכובה, לא קול לה בלא צליל, כמטבע המזוייפת, שלטה בכל, קליפות מלים, לשון שהיא תכלית לעצמה.

משבא ביאליק בטלה כל אנהה מהומה של ~~ריק~~ ונולדה השירה העברית החדשה. שירו הראשון "אל הצפור", זה העודת לידה של השירה העברית החדשה. מכאן ואילך התחילה השירה העברית נגלית עלינו בקולו הצלול של ביאליק. כבליסטראות כבודת ~~נפלו~~ נפלו שיריו אלו אחר אלו בכל מקומות מושבותיהם של ישראל. כל שיר ושיר האיר לנו את לילנו בקולות וברקס, הבהיק, הסעיר, הרנין והצהיל את הלב. ותמה אני על אחד מגדולי המדינה, שמכל הספרות העברית לא עשה בו רושם בימי

נעוריו אלא ספר החנ"ך ו"אהבת ציון" למאפו. היתכן? וביאליק היכן הוא? וכל הספרות העברית של הדור היכן היא? יכול הטיל ביאליק סערה ~~בכל~~ בכל הלבבות ובלבו של ~~א~~ אותו נער לא הטיל? ~~כל~~ כל הגלויות נזדעזעו ואותו נער בלבד לא נע ולא זע. לא. אי=אפשר

אין זה מחקבל על הדעת. אותו נער עברי נלהב היה, ולבו פתוח לכל קול ובת=קול שניסרה בחלל עולמנו. לא בכוח סיפוריו של טולסטוי והאפולוגיה של סוקרטס עלה הנער לארץ=ישראל, אלא בכוח שירתו של ביאליק ובכוחה של הספרות העברית בימים ההם. מגילת היוחסין של ארץ=ישראל החדשה, של העליה השנייה, של ישוב ארץ=ישראל, העבודה העברית וכל הכרוך בזה, היא הספרות העברית. עכשיו על=ידי הספרות העברית ולא על=ידי אפלטון וקונפוציוס והאופנישדות, יהא כוחה של מלכות ישראל יפה.

למודעת
הלים
כל הזכויות שמורות

צביה שניאמן, ~~האחרונה~~ במית ביאליק בתל-אביב, כ"ב לפטירה ח.י. ביאליק.
חוקר גרמני זריאשנה במזק"מ" כ"ג מאז תש"ח, 11 ביולי 1958.

איני תובע בזה עלבוננו של ביאליק שאינו צריך לכך, ולא את עלבונה של הספרות העברית שאינה צריכה לכך. תובע אני בזה את עלבוננו של בעל דברנו זה, שכולנו חייבים בכבודו וכולנו חרדים לכבודו, ואת עלבוננו של האזרח העברי, שבלאו הכי דרכיו נלוויות כיום בספרות העברית, ועל הכל ~~א~~ עלבונה של האמת כמות שהיא.

תסלחו ~~א~~ רבותי, שרתתי הצידה ונמשכתי בדברים יתר על המידה, והם דבר לצורך ~~השעה~~ השעה, עכשיו נחזור לענייננו.

~~א~~ לא המתינה הספרות העברית שלוש וארבע שנים מיום שעלה ביאליק, וכבר נתגלו טורניחובסקי ויעקב כהן ולשנים עוד מועטות, והנה שניאור בתפארתו ~~א~~ וגבורתו, ופתחו ואמרו כולם יחד - הבכור כבורתו והצעיר כצעירתו - שירה. שירה אדירה, גבוהה, תלולה, מה שלא אמר עם ישראל מאז ומעולם, שיר היחיד לזיו העולם, לחמדת חיים, לאהבה וטבע ולכל הגדול והנשגב שבנפש האדם.

העם ננער לחיים חדשים וקם דור התחיה בישראל, ויש לספרות העברית יד ושם לדור התחיה ובתחיה כל עצמה.

לא זו השעה לעמוד על אותה תכונה מרובה של דור התחיה, ולא זו השעה לעמוד על כל משוררי הדור וסופריו. כולם עזים הם, תקיפים, שליטים במלכות הרוח, בעלי חצים, עזי-לב ומרי-נפש, ~~א~~ אנשי חזון, אנשי מעשה רבי-פעלים. כל אחד מהם מסויים לעצמו, כל אחד כארי שבחבורה, חד בדרא.

אמרתי לכם מעט מן המעט ממה שיש בלבי. לא דיברתי על העיקר, על שירתו. לכל הפחות מבקש הייתי ~~א~~ לדבר על שירים אחדים שלו, שהם ציוני דרך בתולדות חייו הפנימיים: "ערביה", "על סף בית המדרש", "חגזה לך כרח", "לפני ארון הספרים", "צנח לו זלזל" ו"הברכה" ו"זהר" עם מוטיב השניות שבהם.

אולם הדברים ארוכים והשעה קצרה. אסיים עכשיו בגדול המשוררים ואהוב העם, ~~א~~ על כל גדולתו ~~א~~ הקיפוהו בקטנות, ותככים רקמו סביבו, גניבת-דעת, אחיזת-עין עם צביעות וחנופה וכיוצא בזה. היום אין לספרות העברית מנהיג והספרות העברית מיטרפת כספינה שאבד קברניטה, ושועלים מתעטפים בעורות של אריות וכאריות בעיניהם וכן בעיני העם. אין לי אלא לסיים במה שפתחתי: משנה לשנה מחברר ביאליק עלינו, וגדל והולך ויקר והולך, וכבר נעשה דפוס ודוגמא למשורר עברי ולאדם גדול ~~א~~ בישראל.

יד
למורשת
חיים
הזן

(המשך: מדברי הזז על ביאליק)

ונתברכה באותן מידות שהיו הן נוהגות בה, פאפוס של אמת, גברות, אקטיביות, כובד ראש, העזה, רכות ותום. שאף על פי, כל אחד מבני החבורה ~~אגלה~~ עולם בפני עצמו, וכל אחד נתייחד בתוך שלו, היתה רוחו של ביאליק מרחפת על פני כולם ודמות דיוקנו מנצחת לפניהם. אולם, לא משורר בלבד היה ביאליק, והספרות העברית לא ספרות בלבד היתה לו, לא ~~שיר~~ לסיפור מעשה בעלמא, משחק לשון וסטיליזציה וכיוצא בזה, ציציים ופרחים של ~~שיר~~ ^{שיר}, אלא ספרות על פי פעלה, שיר וסיפור לגופו של עניין, לשם ~~הפלה~~ תכלית נעלה לצורך גבוה, זו היתה לו עבודה שבלב, והיה בזה משום יסוד מוסר-דתי, משום מסירות נפש, וחשבון הנפש ~~הנפש~~ האחריות הדור עליה. הוא ראה עצמו אחראי לדור. ובשעה שכל חבריו אמרו שירה לרצונם ולהנאתם, שקד ביאליק על תקות הדור.

הוא התחיל עם בני דור מן אלף בית, מסיפורי המקרא, טען על כתפיו את שני התלמודים כל המדרשים והילקוטים ויצר את ספר האגדה, זה היה מעשה בראשית, מעשה אמן שאין לו חבר בספרות ישראל במשך דורות רבים. לא עיין יעקב, לא ילקוט שמעוני ולא כל ילקוט מן הילקוטים, מבצר גדול, חצוב ובנוי, ברוץ וחתום בחותמו שלו. עמדה לנו זכותו של ביאליק, ~~שהחזיר לנו~~ ^{החזיר לנו}, שהציל עולם מלא מן ההפסד והכליון, שהחזיר לנו את האגדה העברית וזכות יתרה עמדה לה, לספרות העברית ~~שלא ידע~~ ^{שלא ידע} ספר האגדה ניתנה לה לשון חיה, טובה ומושלמת, סגנון בהיר, פשוט, חריף ומדויק, ותמיה אני אם הגיע ~~אם הגיע~~ האחרון הזה ~~לכך~~ ^{לכך}, אילמלא ספר האגדה לפניו, שכמד נשתכחה תורה מישראל, ~~ואינו~~ ^{ואינו}

ואינו ~~במסנה~~ ^{במסנה} ואינו במדרש ואפילו לא בפרק עין-יעקב. ומשם לשירת ספרד, אבן גבירול, ר' שמואל הנגיד, ולר' משה אבן עזרא, שנים על שנים היה שקוע כולו ורובו בהגהות, ~~אגרות~~ ^{אגרות} שנויים, תקונים ומלוואים, וכשכור שיינו בו, משתומם אני על המראה, מוצאים אנו כתוב באחת מאיגרותיו, כיצד נידונו לגניזה-לגניזה ארוכה אוצרות יקרים אלה. לפי עדות עצמו, היה הוא דומה בעיניו באותה שעה, שעסק בשירת ספרד, כעומד על חלי תלים של אבנים טובות ~~החזיר לנו~~ ^{החזיר לנו} בשתי ידיו. אף שירת ספרד היתה נשאת שוממת בתחומה של חכמת ישראל אילמלא נתן ביאליק דעתו עליה ולא היתה יוצאת מאירה לעם ולתלמיד בבית הספר. כך איחד ביאליק בידו משנה, אגדה, ושירת ספרד, ~~הקשר~~ ^{הקשר} בשלשלת הארוכה, אחרונה של דורות רבים. כל המעשים האלה עשה כבעל בית, וכאדם שעושה לביתו, או יותר מזה, אומר מה שהוא אמר על עצמו: חוטב עצים אנכי. כן חוטב עצים, פועל נאמן היה כל ימיו, טרח ועמל בשתי ידיו ולא ידע מנוחה. ולא זו בלבד, אלא עוד היה מעשה ~~אחרים~~ ^{אחרים}, תובעם מזרזם, מפייס, משדל בדברים ומהשהגיע לידי ~~שיר~~ ^{שיר} טוב, היה כמוצא שלל רב. בכלל היה הוא למוד לפייס את חבריו, רבים, ראשונים, ראויים ושאינם

יד
למורשת
הזז

כל הזכויות שמורות

